

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quæcumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Caput V. De operibus Nestorii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

Verè quoque posset præ cæteris sanctis nomi-
nari Emmanuel, ut in quo scilicet Deus, & ope-
raretur, velut in peculiari, & habitaret,
tanquam in templo singulariter sancto:
Nuncupari etiam Deus posset, tum quia co-
dem honore coleretur, quo Deus propter
& alios; tum quia Dei vicibus fungeretur, &
quidem præstabilis Mose, cum totius generis
iudicium ductumque recepturus esset.

Hæc species Christi a Nestorio atque Theo-
doro adumbrati hoc idolum, quod Patres non
armis tantum Scriptura sumptis, sed his etiam a-
ratione acceptis deiecerunt. Nemo, inquit Pro-
clus, saluare potest homines, nisi Deus; hic
autem merus esset homo. Nemo, ait Cyrillus, sal-
uare potest hominum genus a peccatis, nisi qui
natura impeccabilis, hic autem peccabilis, quia
creatura. Ille potuit redimere, clamat Augusti-
nus, qui se non potuit vendere; potest autem
quilibet creatura. Eusebius, qui dicitur Emis-
senus: Interuenire non potest pro seruis, astrictis
legibus seruiunt. Vigilus Aler: Pro contraria in
vnum revocarentur. & supra & ima restitueren-
tar, non aliter fieri potuit, nisi talis mediator
existeret, qui de caelestibus veniens conuictur ter-
renis. Fulgentius: Quomodo beneficentia largior
vniuersalis existeret, quem aliena opis indigam
natura monstraret? Basilus: Solus homo Deus po-

test dare propitiationem Deo pro peccatis. Quid
adeo magnum in hoc saeculo possideat quisquam,
ut idoncum habere possit animæ præsum.
Nestoriano figmento nescio quid simile in-
ducere videti possunt, qui hominem aliquem
tantæ gratiæ ornari potuisse a Deo, aut
quantam capere valeret, aut quantam Deus
vniquam omnibus simul hominibus largiri sta-
tuisset; potuisse quoque hominem tam munifi-
ce donatum constitui caput totius sui generis,
mandatumque accipere, de singulis operibus
bonis ad membra referendis, atque ita ipsis
promereri, etiam condigne, ut loquuntur,
gratiam, qua sanctificarentur solverenturque a
peccatis, etiam ab illo grandi, quo totam in se
Adamus vitiauit naturam. Huic homini, per
excellentiâ Filio Dei ex adoptione, accom-
modari possant omnia, quæ suam Nestoriani
in Christum congerunt, ornamenta; omniaque
officia præscribi, quibus reparationis humanæ
opus impleteret.

Verumtamen doctores isti mirum quantum a
Nestorianis distant, quantum nempe potentia
ab acti; ut in Scholis aiunt, id est, quantum
differt id quod mente sola informat, ab eo
quod re ipsa factum asseritur. Non ita distant
Sociniani, sed plane conveniunt cum Nestorio,
cujus hæresim ab inferis revocant.

CAPUT V.

De operibus Nestorii.

Uæ opera Nestorii Mercator
exhibeat, totum istud volumen
loquitur: quæ quinti sæculi
scriptores quatuor, & unus sexti,
Cassianus, Cyrillus, Arnobius
Junior, Gennadius & Evagrius,

nunc exponendum. Plurimum verba, etsi ex oc-
casione aliquando, veluti in præfatione ad
excerpta, aliisque passim locis adducta sint, hæc
tamen, opinor, non importune referentur, ut
tanto facilius intelligantur, quæ observari de-
bent, quanto fuerint manifestius oculis subje-
cta ea, de quibus observationes fiunt.

Non omnes porro, quos laudavi, omnia
Nestorii opera recensent, sed nonnulli plura,
quidam pauciora. Cassianus tria commemorat,
epistolam scilicet primam ad Celestinum pon-
tificem, & sermones duos, primum ac secun-
dum. Videbis notas ad singula hæc tria: exposui-
mus enim eo loci, quid ex quo opere Cassianus
retulerit, quibusve in libris relata refellerit,
nec dictis addendum aliquid superest.

Cyillus in vno plura memorat, sic enim in
præfatione libri primi contradictionum. In li-
brum quemdam a quodam cum ostium incidi, in
quo multi erant congesti sermones, per elementa, &
veluti ordine dispositi, nullaque ratio ei deerat, quo-
minus retineri posset, si a scriptore ejusmodi aliquid
dictum esset, quod oblivioni traditum evanesceret.
Forfan utique statuissem, & in hi silentium esse, &
cæteris consulendum, ut idem facerent, ne multis
aliis posterisque nostris, nota essent tam absurde
tamque imprudenter dicta. Sed quia blasphemiam
vniuersa in eo libro congesta est, & multum ad-
versus dogmata veritatis declamatum, & obla-

tratum, quomodo non necessarium fuit præpara-
dum, ut accingerentur. & pro salute lætorum
certarem? ne illam ex carne damnari paterentur,
ac discerent potius, salutem ex perperam dictis
provenientem strenue repellere.

Ad hoc testimonium, observa primum, li-
bram cuius meminit Cyrillus, hunc ipsum esse,
qui dicitur a Mercatore in excerptis Cyrillia-
nis, codex confectus ex multis quaternionibus:
eadem enim & ex libro, & ex codice excerpta
sunt. Hunc ipsum pariter esse, quem memorat
Petrus notariorum primicerius, cum ait: Habe-
mus etiam præ manibus reverendissimi Nestorii
blasphemiarum libros, e quorum uno capita sele-
gimus, quæ si sanctæ huic synodo placeat, præle-
gemus. Nam omnia fere, quæ in synodo præ-
lecta sunt, reperiuntur apud Cyrillum in libris
quinque contradictionum, quibus refelluntur
excerpta ex libro, quo de agitur. Neque vero
cuiquam consonantia hæc videri debet mira,
cum tria quæ dixi, libri nempe contradictio-
num, excerpta seu dehortationes, & capita in
synodo Ephesina prælecta, eisdem sint aucto-
ris, Cyrilli scilicet, ejus presbyter fuit Petrus
primicerius notariorum.

Obserua deinde, hunc eundem librum indi-
catum fuisse a Gennadio, cum de Nestorio scri-
beret: Postquam eloquentia ejus & abilitate
commendante, Constantinopolitana Ecclesiæ pon-
tificatu donatus est, apertum se hostem Ecclesiæ,
quem deus celaret, ostendens, scripsit librum quasi
de incarnatione Domini sexaginta & duobus di-
vine scripturæ testimoniis, pravo sensu suo, con-
structum, in quo quidquid asseveraverit, in ca-
talogo hæreticorum demonstrat. Liber enim, de

Homilis in
Virginem
deiparam.
Lib. de reser-
vate cap. 2.
In Psalm. 129.
Hom. 6.
Lib. 5. contra
Euryth.
Lib. 2. ad Tra-
sianum cap. 2.
In Psalm. 42.

Præter Mer-
catorem e ve-
teribus quin-
que memine-
runt operum
Nestori.

Non omnes
tamen omnia.
Cassianus
trium.

Cyillus plu-
rium in vno
codice con-
tinetur.

Observatio
Lib. de scrip-
tis.

Cui assine
quiddam non
nulli possit
esse a qua.

Observatio
de eju-
smodi
codice.

Observatio
de eju-
smodi
codice.

Observatio
Lib. de scrip-
tis.

quo loquitur Cyrillus, procul dubio instruitur. Quod porro dicitur a Gennadio de scripturæ divinæ testimoniis sexaginta duobus, vel, ut emendavimus, quinquaginta duobus, aut ad summum septem, exponitur in dissertatione de libris Cyrilli.

Observatio 117.

Observa tertio, hunc in librum solos sermones compactos esse, non item epistolas, siue quæ ad Celestinum papam, siue quæ ad Cyrillum scriptæ sunt. Nihil enim ex epistolis decerpit Cyrillus, studiosus aliquum deflorator, cum tamen in ipsis plurima, neque meliora sermonibus, neque minus recta fidei pugnancia reperiantur. Non omnes porro sermones, quos habemus, comprehensos fuisse libro, inde constat, quod ex duodecimo & consequente, nihil legitur in excerptis illis, estis ambo fuerint veneno Nestoriano infecti, imo longe præcedentibus peiores, ut habetur in relatione Episcoporum, qui Alexandria ad Nestorium cum literis apostolicis atque synodicalis missi sunt. Sic enim Theopemptus Cabaforum episcopus: *Acceptis literis non satisfecit, sed publice prononcione eadem que ante, & his quoque de vetera dogmata proposuit. Neque vero solum ante redditas literas hæc docebat, sed multo pejora, postquam accepit, docuit; & usque hodie docere non desinit.*

Conc. Ephes. part. 2. aff. 1.

Observatio 118.

Observa quarto, dubium esse, an primus sermo, qui omnium pessimus, hujuscemodi libro contentus fuerit: neque enim quidquam inde excerptum habetur, nisi forte quod num. 9. legitur. Observatum est in notis, quod ipsa per se videbatur mihi in verba declarare, fragmenta ista ex sermone septimo deprompta esse, ex quo plurima alia decerpit Cyrillus; eumque in sermonem inducta. Sed observationem jam tum typis excusam emendare cogit locus Arnobii postmodum lectus, ut mox referetur.

Esti vero mirum videri potest, primum sermonem, reliquorum caput & causam, in codice, quo de agimus, non fuisse comprehensum: id tamen forte factum est, quod liber editus sit ad minuendam invidiam, quam primus sermo conspiceret, atque ita carere debuerit mali, quod mitigabatur, incentivo & fomite. Hæc eadem causa efficit, opinor, ut quartus quoque abesse, quo nullus fuit invidiosior, propter reprehensam Prochi homiliam, immensis laudibus concelebratam: abfuisse vero inde conjicitur, quod nec inde quidquam sit in excerptis, licet capitalia quædam ad rem, quæ agebatur, ab excerptoribus sumi possent.

Arnobius primus sermo nem meminit.

Arnobius junior, præter primum sermonem, duos alios memorat, quos cum tertio confundimus. Inde tamen multa refert, quæ vel in editis desiderantur, vel lumen addere possunt nostris ad editos notis. Quare totus hic Arnobii locus vitus est exhibendus, prout a Fevardentio publicatus est, notatis tamen ad marginem mendis, quæ viri docti diligentiam fugerunt.

Nestorius qua aasserit, præ manibus habeo: si jubent iudices, recitabo. Iudices dixerunt: Legatur, quoad ab Arnobio offeritur, ut possit Serapionis, si vera est, oblectio demonstrari. Cumque accepta esset homilia, ad locum lecta est ita: Non peperit sanctissima Maria deitatem; nam quod natum est de carne, caro est. Non peperit creatura creatorem; sed peperit hominem deitatis ministrum. Non edificavit Deum Verbum Spiritus sanctus, quod enim ex ipsa natum est, ait, de Spiritu sancto est. Deo itaque Verbo tem-

Math. 1. v. 20.

plum ex Virgine edificavit. Et paulo post: Non per se & secundum se Deus est, quod in utero formatum est. Et paulo post: Quis poterit liberari? Sape mecum fluctus vitæ versans, & terrestrium rerum multiplicem, mirabilitatem, sparsaque per vitam insidias cogitans, hæstrans exclamavi: Quis poterit liberari? Et post paululum: Spiritum divina separat natura, qui humanitatem ejus creavit; quidquid ex Maria natum est, de Spiritu sancto est; qui & secundum justitiam replevit quod creatum est; hoc quod manifestum est in carne, justificatum est in spiritu; qui fecit eum metuendum demonibus; de quo dicit ipse Dominus: Ego in spiritu Dei eicio demonia. Ipse carnem ejus fecit templum, unde dixit Baptista: Vidi Spiritum sanctum descendentem de celo, & manentem in eo. Item paulo post: Qui dedit ei elevationem in celo, ait, dedit mandata Apostolis, quos elegit per Spiritum sanctum, & postea elevatus est in celum. Hunc itaque, qui Christo tantam donavit dispensationem, qui natum putant carneum, separant a divina natura.

Item in alia predicatione, cuius initium hoc est: Nulla deterior ægritudo humanis animis, quam ignorantia. Et paulo post: Isti autem faciunt Deum secundum beatam Mariam, cum matrem temporalem creatricem temporum deitatem assignant; imo nec matrem Christi eam esse permittunt, quæ & hæretica est: nam, sicut illi aiunt, non humana natura, sed Deus Verbum ab illa natus est, & ea quæ peperit, non est mater nati. Quomodo enim mater esse potest alieni a sua natura? Si autem mater est, ut ab ipsis vocatur, humanitas est quod natum est, & non deitas. Proprium est enim parere matri essentia suæ similem; aut enim non erit mater, si essentia suæ similem non peperit, aut si mater est, essentia suæ similem peperit. Item post alia: Deus enim mensum & creator est, & non mensum partus est; fabricator sanctæ Mariæ, non postea ex Spiritu in ipsa fabricatus. Sed sine mea doctrina audi angelum ad ipsum Joseph dicentem: Accipe puerum & matrem ejus. Igitur pueri dixit, non deitatis. Item post hæc: Vis tibi addi secundum testimonium? Completi sunt itaque dies ut pareret, & peperit Filium suum primogenitum. Ecce habes, cujus mater fuit Nestorius, id est, pueri mater, quem peperit Maria; non deitatis, quæ omnia circumstringit. Audi & aliud testimonium: Videntes autem magi stellam, gausti sunt gaudio magno valde, & intrantes domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus. Ubique pueri mater, non deitatis, Virgo prædicatur. Quid igitur ordinas carnem matrem deitatis? Et paulo post: Virgini hæretica contigit parere humanitatem, Dei Verbo, deitatis ministerium. Et cum legeret hæc, iudices dixerunt: Hæc Nestorius dicta sufficiant.

Gennadius, ante verba mox adducta, scripsit: Nestorius hæresiarcho, cum in Antiochena Ecclesia presbyter in docendo, insignis ex tempore declamator haberetur, composuit infinitos tractatus diversarum hypotyposeon, in quibus etiam sum subtili nequitia insudit postea predicate impietatis venena, qua moralis interdum occultabat suadela.

Infiniti tractatus, quos memorat, vel invideo nomine fato, vel flammis Imperatorum

Spiritum a divina separant natura quod enim, inquit, I. Tom. 3. v. 16. Luc. 11. v. 20.

in celum enim, ad 1. v. 2. donavit gloriam, esse ab his affectur Christi servus

matris parere non erit mater, si essentia suæ similem non peperit, aut si mater est, essentia suæ similem peperit.

Matth. 2. v. 3. Luc. 2. v. 6.

Matth. 2. v. 11.

conjunctum

Gennadius infinitos tractatus in memorat. Lib. de script. eccl. 51.

Observatio ad verba Gennadii. Sf. ij

DE
quod loquitur
omnem aliquem
quædam
omnibus largi
nem tam mani
otius sui gener
singulis operib
atque ita ipse
vt loquuntur,
solventur
quo totam in se
ic homini, per
pione, æconom
um Nestoriani
nta; & omniq
ationis human
runt quantum
tempo potentia
d est quantum
ormatur, ab eo
Non ita distat
cum Nestorio,
unt.
fuit propo
lute lectorem
m patremur,
rperam dicit
primum; li
est ipsum esse,
tis Cyrilli
termonibus:
lice excerpta
memorat
nate: Habet
mi Nestorii
capita sele
lacet: prel
ynodo præ
am in libro
refellentes
Neque vero
bet mira,
ntadictio
capita in
sine auto
fuit Petrus
erum indi
storio scri
abstinentia
lesia pon
Ecclesia,
rum quas
hobit di
suo, con
e, in ca
enim, de

vindicibus absumpti sunt; si tamen omnes absumpti sunt, nec aliqui, quod non incredibile est, genus suum ementiti, melioribus parentibus se supposuerunt: duo certe sermones, quos Combissius Athanasio adjudicat, de resurrectione

Tom. 1. anti.
Biblioth. P. P.
G. L.

produnt, florido nempe, ac interdum pene poetico, metaphoris effereute scilo, & apostrophis quasi animato, Scripturæ testimonis, illique literali sensu acceptis, nisi quando ad hæresim detorqueantur, subinde distincto.

Habent hunc ipsam characterem sermones alii, opinione forsitan plures; sive qui Asterio, Amphilochio, Basilioque Seleuciæ tribuuntur; sive qui rejecti inter spuria Chrylostomi, nullum præferunt parentis nomen; sive tandem, qui genuinos inter Chrylostomi tractatus, fraudæ facta ipsis quoque doctis operum Chrylostomi censoribus, latent. Neque vero id mirum, cum Nestorius Chrylostomi stylum imitari summo studio conatus sit, eaque le imitatione commendabiliorem populo fecerit. Verum hæc in parte diutius immorari, nec locus permittit, nec argumenti ampliatio. Forsan aliquando id opere præstabitur.

Evagrius tres
primus epi-
stolas com-
memorat.

Evagrius scholasticus lib. 1. hist. eccl. cap. 7. mentionem facit epistolarum trium, aliis antea incognitarum. Has librorum nomine appellat, traditque a Nestorio in Oasi exulante conscriptas esse.

Argumentum
& fragmen-
tum primæ.

Primæ meminit in hæc verba: In librum quemdam ab ipso Nestorio editum, in quo verum ipsum continetur narratio. forte fortuna incidi. Itaque blasphemiam patens Nestorius, a leos, qui illi crimini dederant, tum quod inconsiderate res vocas molitus erat, tum quod imprudenter po-

poscerat concilium Ephesi cogi, præter alia nonnulla, quibus suam blasphemiam tueri ac defendere volebat. Ista præterea scribit: Ad id suscipiendum necessitate compulsus sum. Quippe cum Ecclesia distraheretur, & pars Mariam ad-
3. Martini, pars decessus nominandam assererent: ipse equidem, quo in neutram partem peccarem, vel Christum morti minime obnoxium esse asseverando; vel in alteram partem inclinando, eum immortalitate privarem, hanc vocem *decessus*, qua Maria appellaretur, excogitavi.

Pergit Evagrius, ex eodem libro narrare, quæ multam lucem historis afferant. Porro autem in eodem libro ostendit, Theodosium primo propter amorem, quo eum complectebatur, ejus abdicationem minime ratam fecisse. Deinde cum quidam Episcopi ex utraque factione ab urbe Epheso ad Theodosium missi essent, potestatem sibi datam ad suum monasterium reverendi; quod ante portas Antiochia suum est.

Narrat item ipse Nestorius, se in eo loco quadrienni spatio commoratum esse, variis affectuum honoribus, variisque premiis donatum: postea autem relegatum ad Oasim editio Theodosii. Verum quod capite omnium erat, penitus occultavit. Neque certe in eo loco vitam degens a sua destitit blasphemiam, adeo ut Joannes Antiochia presul istam in aperum proferret sententiam, Nestorium scilicet perpetuo exilio multandum esse.

Secundæ & tertix meminit his verbis: Scribit præterea Nestorius aliam libellum acute & subtiliter, ad quemdam videlicet Aegyptium, de sua in Oasim relegatione; in quo de his rebus disputat uberius, &c.

Argumentum
posteriorum
duarum.

Fragmentum
secundæ.

Ex epistola a Nestorio de his, quæ jam dudum Ephesi, de sanctissima religione agitantur, conscripta, & ad præfectum Thebaidis missa.

EX Imperatoris edicto, Oasim, alio nomine Ibin appellatam, demigrare coacti sumus. Ac quibusdam deinceps interpositis, adjungit ista: Postquam Oasis, quam supra dixi, a barbaris capta erat, ignique & cædibus funditus vastata, nos ab eisdem barbaris, qui nos, qua causa adducti nescio, sunt de repente commiserati, dimissi sumus: minacibus quibusdam contestationibus ad nos perterrefaciendos adjectis, ut quamprimum e regione illa egredere-mur; nam Mazici, inquirunt, nobis abeuntibus sunt extemplo eam occupaturi. Venimus igitur in Thebaidem, cum captivis quibusdam, quos barbari ob misericordiam, (quid autem voluerint, equidem non habeo dicere) nobis adduxerunt. Postremo isti ad cara sua quisque domicilia dimissi sunt, nos autem ad Panopolim nos ipsos prope recepimus. Verebamur namque, nequis, quoniam captivi

eram, ansam inde ad negotium nobis facessendum arripens, vel fugitivorum crimen contra nos confingeret, vel alio quodam accusationis genere (varia calumnia hominibus malitiosis solent abunde suppetere) nos per fraudem implicare moliretur. Quapropter vestram celsitudinem obsecramus, ut nostræ captivitatis, sicut leges postulant, curam habeatis, & ne patiamini quemquam hominem caprivum veteratoribus ad perniciem dedi: ne omnis posteritas velut tragice hoc decantet, satius esse a barbaris duci captivum, quam auxilii causa ad imperium Romanum confugere. Atque jurando adjecto, sic præterea ab illo postulavit: Nobis per vos, queso, liceat in hoc commorari domicilio, ad quod ab Oasi, cum essemus a barbaris dimissi, accessimus; ut quidquid a Deo de nobis decretum sit, id jam nobis obveniat.

Ex altera Nestorii epistola scripta ad eundem.

Fragmentum
textus.

Has literas ad tuam amplitudinem nobis perscriptas, sive ut argumentum amoris erga te meci, sive ut admonitionem a patre ad filium missam ducis, animum, quaeso, attende rebus in illis explicatis: quæ sane permultæ sunt, eaque paucissimis verbis, quantum fieri poterat, a nobis comprehense. Oas quæ Ibis quoque dicitur, Nomadum multitudine in eam irruptionem faciente jampridem penitus vastata est. *Et paulo post:* Quæ res cum ita accidissent, tua amplitudo, nescio qua causa impulsâ, aut qua arrepta occasione, iussit ut ad regionem quamdam, Elephantinam nomine, sitam ad extremam oram provincie Thebaidis, per milites barbaros ex Panopoli abduceremur: quo quidem manu militum, quos dixi, misere raptati sumus. Ac cum itineris longitudine essemus fracti contritique, mandatum minime scriptum illud quidem rursus a tua magnanimitate accepimus, uti Panopolim reverteremur. Itaque molestiis, quæ in tanto & tam prolixo itinere nobis obtigerunt, debilitari, corpore morbo vexato, & præ senectute languido, manibus etiam & lateribus confractis, venimus denuo Panopolim, ibique adversis casibus, & acerbo dolorum morsu concisi, fere animam egimus. Rursus aliud mandatum scriptum a tua celsitudine ad nos allatum nos a Panopoli ad quoddam illius confinium traduxit. Ac cum nos jam finem mandatis contra nos editis statutum

fore putarem, expectaremque Imperatorum illustrissimorum de nobis voluntatem, de improvise aliud crudele sane dabatur mandatum, ut jam quarto mulleremur exilio. *Ac paulo infra:* Sis, quaeso, his rebus gestis contentus; satis sit tot exilia contra unum corpus decrevisse; acquiescas, amabo te, incommodis, quæ jam abs tua amplitudine accepimus. Quæstionem, quæ est exercenda de nobis, (per quos oportuerat causam declaratam fuisse) quaeso, Imperatoribus nostris invictissimis, ut æquitas postulat, permittas. Ista consilia a nobis ad te, tanquam a patre ad filium scripta sunt. Quod si eadem jam, sicut antea, graviter & iniquo animo feras, fac quod voluntas jubet, si modo vincere ratio non possit voluntatem.

PRÆTER istas epistolas, duæ aliæ reperiuntur in actis Ephesinæ & quintæ synodi: prior est relatio Nestorii ad Imperatorem de gestis in synodo, quæ die depositus est, nihilque habet singulare, propter quod huc refecti debeat, cum sit obvia vnicuique conciliorum codicem tractanti; posterioris, quæ ad Alexandrum Hierapolitanum, breve est istud fragmentum.

OPORTET manere naturas in suis proprietatibus, & sic per mirabilem, & omnem rationem excedentem rationem, vnam intelligi gloriam, & unum confiteri Filium. *Et iterum:* Non duas personas vnam personam facimus, sed vna appellatione Christi duas naturas significamus.

CAPUT VI.

De fide Nestorii, quoad alia quinque dogmata.

Quorum errorum, pietatis, nomine suspectus Nestorius.

PRÆTER impietatem illam notissimam, cujus Ephesi Nestorius, suo ipsiusmet testimonio, convictus est, atque totius Ecclesie sententia damnatus, aliorum errorum nomine fuit olim suspectus, & pergit etiamnum esse quibusdam, illisque nec paucis, nec indoctis. Sunt illi errores saltem quinque. Primus ad processionem Spiritus sancti pertinet; alter ad mercenariam, ut ita loquar, divinitatem Christi; tertius ad peccatum originis; quartus ad gratiam, quæ bene vivitur; postremus ad corpus Christi in Eucharistia. Visus enim est asseruisse, Spiritum sanctum a solo Patre procedere, hominem suis operibus unionem cum Verbo meruisse, solam in Adami posteros transire pœnam mortis, gratiam in sola lege doctrinaque & exemplo Christi esse positam, denique Christi corpus esse quidem reipsa præfens in Eucharistiam, non listi tamen, per admirabilem illam conversionem,

quæ ab Ecclesia transubstantiatio vocatur, sed per solam tantum conversionem, seu conversionem, quæ impanatio frequentius dicitur.

§. I. Quid Nestorius senserit de processione Spiritus sancti.

NEGATA processionis Spiritus sancti a Filio reus olim visus est Nestorius, nostraque etiam ætate creditur a viris magni nominis, & doctrina præstantibus. Causa cur ita visus sit, credaturque fuit, primo quod Theodorum magistrum audierit. Deinde, quod Theodoretum, & condiscipulum & amicum conjunctissimum habuerit. Tertio, quod Pelagianis communionem doctrinae fœderatus sit, ut Pelagianorum confessiones probant. Quarto, quod Theodori symbolum tradiderit populis, quasi certam fidei regulam, ipsumque adeo fecerit suum, cum suæ communionis tesseram esse voluit. Quinto, quod reprehensionem anathematissimorum Cy-

Rationes cur Nestorius videatur reus negatæ processionis sancti Spiritus a Verbo.